

KLAS ÖSTMAN OM

hur Ja-sidan korrar ett Nej

Det ser ut att bli svårare än väntat att få svenskarna att byta till euro. Ändå tror jag inte att Ja-sidans ledning har gjort något fel. Inget annat än att finnas till.

De flesta väljare kan snyggt och prydligt sorteras in i prefabricerade fack, där inställningen till euron följer av en vidare syn på samhället i allmänhet och EU i synnerhet. Borgerliga som tycker att Göran Persson verkar fastvuxen i Rosenbad och tror att EU egentligen är ett högerprojekt – fast i smyg – röstar ja, så att eurons införande skall hindra de värsta vänsterutsvävningarna. Vänstersocialister som delar den bedömningen av EU och EMU röstar nej. Borgerliga som tror att EU är ett vänsterprojekt röstar nej, medan socialdemokrater med samma övertygelse röstar ja, så att den stora starka euron skall kunna stå det internationella kapitalets rövarbaroner emot.

BÅDE DE ÖVERTYGADE vänsterväljarna och de övertygade högerväljarna följer således den politiska planritningen. Problemet är de där i mitten. De som oftast röstar socialdemokratiskt, men inte i varje val och inte av djup övertygelse, utan för att de tycker att det blir för stökigt med borgerliga koalitionsregeringar; det praktiska folket, som tycker att det käbbblas för mycket i politiken, när man istället borde försöka komma överens; mittenväljarna, som inte vill ha några stora samhällsförändringar, utan säkra pensioner, låga räntor på villalånen och lugn och ro vid trädgårdsgrillen.

Den gruppen borde nu ha övertygats om att just pensioner och villalån mår bäst av EMU-medlemskap. En socialdemokratisk statsminister som gör gemensam sak med näringslivetablissemangen, det brukar räcka: inget käbblande, utan raka besked.

Likväl envisas de flesta av dessa avgörande marginalväljare med att säga Nej till euron. För Ja-sidans ledning ligger det nära till hands att skylla på olydiga ministrar och kommunalråd, fronderande direktörer eller media. Men Ja-ledarna borde nog granska sig själva istället.

Ja-sidans ledning består för det första av socialdemokratiska politiker, vilka – åtminstone för ett otränat öga – ser ut som maktfullkomliga, samvetslösa cyniker, som ställer ut vallöften och sedan sviker dem utan minsta betänkligheter. Mittenfolket skulle nog egentligen vilja straffa socialdemokratens toppar i riksdags-

valet, men vågar inte lita på alternativen. Efter alla decennier av s-styre måste de borgerliga vara dubbelt så bra som sossarna för att ens få chansen: de är politikens kvinnor, skulle en genusteoretiker säga. Samtidigt betyder det att de borgerliga, som Ja-sidans andra komponent, är utan skuld till Nej-sidans övertag. Åtminstone Lundgren och Svensson har rimligen redan fått allt straff de kan behöva.

DEN TREDJE GRUPPEN Ja-ledare, näringslivets direktörer, verkar tro att de fortfarande åtnjuter sådan aktning bland enkelt folk att Sören Gyll borde ha arvsrätt till tronen istället för Victoria. Många i mittengruppen tänker nog snarare på Ja-direktörerna som symboler för de senaste årens orgier i gränslös girighet och för alla de miljarder som försvunnit ur småsparares aktieportföljer och pensionsfonder. Men också på detta område saknas det vettiga alternativ: ingen mittenväljare tror att planekonomi vore bättre. Vi är fast med de kapitalister vi har.

IALL ÖDMJUKHET vill jag därför föra fram hypotesen att de pragmatiska väljarna i mitten visst har förstått att deras egna plånböcker skulle må bäst av ett Ja till euron. De har dock också förstått att det inte är fråga om några dramatiska och omedelbart kännbara skillnader. Dessutom vet de att om det blir Nej idag, kommer de att kunna ändra sig om några år. Så för en gångs skull har mittenfolket nu chansen att jävlas med sossar och direktörer samtidigt, utan att riskera för mycket.

Det är alltså inte osannolikt att det blir nej till euron, därför att många väljare avser att rösta om något annat. Folk kanske inte är beredda att skjuta sig i foten bara för nöjet att kunna skvätta blod på överheten. Men en liten smäll kan de ta, om det behövs för att ge dem däruppe ett tjuvnypp. Ja-sidans värsta fiende är inte Nej-sidan, utan den egna ledningen.

Klas Östman (klas.ostman@telia.com) är redaktör för Svensk Tidskrift.

